

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 3.

Tilleggsspørsmål nr.

Emne: Brynet.

Oppskr. av:

(adresse):

Fylke:

Herad:

Bygdelag:

Gard:

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Brynet er det vaulige ordet her i bygda ja. Det er stor forskjell på hein og bryne, da brynet er meget grovere enn heina.

2. Sildes kan det brukes begge deler, men mest brukes nå naturstein. Det finnes ikke bryner her, og vi må få dem søs fra, men hvordan vetes ikke.

3. Ja, såvidt en kjenner til blir alle redskaper slipt på en rund stein og deretter krusset med brynet for å ta av den roa som legger seg på egga etter slipningen.

4. Nei det kan ikke brukes, og en går ut fra at det med å slippe tjæren alltid har vært benyttet.

5. Såvidt en kan vite er det på gårdene bare benyttet runde steiner til å slippe på.

2
6. Man søker jo helst å bevare
kjæven kvass i lengste laget, men når
den blir slør kommer det sjølsagt ^{ikke} å
spare på slipesteinen.

7. Noen forskjellige bryner brukes
ikke og bryner av tre kjennes ikke til
hos oss.

8. Kjæven sitter alltid på orvet
når en sliper og da holdes eggen mot
seg under slipningen.

9. Når kjæven skal brynes reiser
man den opp og fører tungen inn mot
venstre skulder med enden av kjæven
rett ut. Venstre hånd legges framme
så fort å stø' den, og bryningen tar
da til.

Forskjellen på kast blir den
at man griper med venstre hånd om
orvet oppre ved tungen og holder den
rett fra seg uten å stø' den mot
skuldren.

10. Det som man kaller brynet i
kaller vi for slire som er laget av lær,
men som oftes kares det bare i en lomme
i bukse og dels legger en det også på
marken eller brukken.

11. Svartvitt brynet har vert båret
i skje eller kühorn kjennes ikke til
der.

12. Denne lærsliren som av og til
brukes lenger som regel bak den ene
droften.

13. Bryner av både natur og künstein
väter man altid for bruket. For det
ikke vater i marketen bruket man
bare å spytte på det. Noe olje, sand
eller tjære brukes ikke.

14. Det belegg som legger seg på
brynet når man bruket det kaller
vi netts å slite for sleipa. Og den
sleipa som legger seg på natur brynet
må man ofte slippe vekk ellers nytter det
ikke å bryne tjære.

15 og 16 går inn i svaret på nr. 14.

17. Overlevringene om at bryne-
steinen blir bedre ved å ligge i en mauer-
tue eller i jorden kjennes ikke til.

18. Noen fortelling om at brynet taler
har en ikke hørt noe om.

19. Noe en spytt på brynet sier man
siddels nei, men som regel ingen ting.

20. Piser eller ramser under
krossingene folies ikke å framvises
der etter det en har hørt.